

Розділ 1

Тут і зараз

Дівчина виглядала порцеляновою і настільки прекрасною, що першої миті Нікола остовпів. Як витвір мистецтва, ошелешено роздивлявся досконале наге тіло і лише другої миті усвідомив: юнка — порцелянова, бо лежить у гірському потічку. Кришталева вода омиває голе тіло, блищить, породжуючи вражаючу ілюзію лакової шкіри. Отоді вже збудився, захвилювався. Визирав з-за міцної модрини, та глипав не на перси-лоно незнайомки. Вуста... Нікола й сам не знав, чому завжди звертав увагу на вуста дівчат. Може, тому, що в серці жила та, чії вуста не снилися, бо забрали сон. Марта... Задихнувся-хитнувся, аж довелося вхопитися за модрину. Коли тобі сімнадцять, мрії збивають з ніг.

Суха гілка — хресь. Нага дівчина мала би почути, насторожитися. Зиркнув: недвижно лежить у потічку. Придивився: лице не порцеляново-біле — мертвенно-блїде. Очі заплющені, руки безвільні, лише довге біляве волосся — зміями по грудях. То затуляло їх, то від стрімкої течії відлітало за плечі, відкриваючи чорну рану на шиї.

Мертва?..

Дременув з гори, аж покотився. Хащами навпростець. На ходу намацував мобільний у кишені. Дістався маркованої синім туристичної стежини, ну телефонувати.

— Тату, скоріше! «Швидку», поліцію... Всіх! Біля синього маршруту — мертва дівчина! Чи, мо, ще жива... Не знаю... Біжу на початок маршруту, зустріну. Покажу, де вона.

— І де?! — Хвилин за десять захекана юрба з лікарів, поліцейських і музикантів місцевого фольклорного колективу, яким опікувався Ніколин тато Іон Дойчу, тупцювала на синьому туристичному маршруті, роззиралася. Де?!

— Най тобі буде, Ніко! Зірвав людей, сколотив. — Червоний з досади Іон розмахував руками по-диригентськи емоційно, наче в кожному слові йому музика. Коли ж дізнався, що мають зійти з туристичної стежини, дертися крізь гірські хащі, геть розпалився. — Та якого дідька ти туди попхався, хлопче?! Що шукав?!

Авжеж! Зараз Нікола все чисто викладе. Як уже кілька місяців думає про газд із недалекого від Чарина села, що зібралися й гуртом проклали в гори новий туристичний маршрут. Самі. Прорубали стежину до дзвінкого водоспаду, про який раніше мало хто знав, та й заробляють собі на туристах. Ніколі — не гроші. Ніколі — Марта. Якось мовила задумливо: «У горах поряд із містом має бути старий млин. От би знайти його...» Не забув. Але й не тинявся горами навмання. Та коли на початку літа шукав залюбленого сім'єю рудого кота Ларика, який перелякався несподіваного сигналу повітряної тривоги, втік із дому, то уздрів на околиці Чарина біля каплички на початку одного з туристичних маршрутів тонесенький струмок, який стікав з гори й більше скидався на залишки калюж після рясного дощу: то виднівся поміж каміння, то зникав. Та хлопець склав «два плюс два». Перше й головне — той потічок точно був новим, бо Нікола, який не раз допомагав місцевим провідникам збирати групи туристів біля каплички, раніше ніякого потічка тут не спостерігав. А раз так — є сенс слідувати потічком у гори, щоб знайти його основне русло і млин, колесо якого той потічок рухав ко-

лись давно. Так же може бути? Цілком, тож варто перевірити припущення і, якщо воно підтвердиться, завести мову про новий особливий чаринський туристичний маршрут. Марта зацінить...

Коли щось шукаєш, будь готовий знайти не те, на що сподівався. Колумб до кінця днів вірив, що віднайшов новий морський шлях до Індії, а Нікола Дойчу із закарпатського міста Чарин замість старовинного млина в горах знайшов мертву голу дівчину в потічку.

Та найнесподіваніше сталося тоді, коли компанія роздратованих дорослих під проводом підлітка врешті дісталася місця надзвичайної події.

— І де?! — Іон Дойчу так кричав, ледь горло не зірвав. — Де?!

Хлопець дивився й очам не вірив: у чистому прозорому потічку — анікогісінько.

— Дівчина була! Лежала у воді. Гола...

— Чому вирішив, що мертва? — серйозно спитав поліцейський з переселенців Андрій Журба. — Може, типу, вирішила охолодитися. Спека ж... Освіжилася й пішла собі.

Місцеві загомоніли обурено: от і який місту зиск із того, що переселенець із Сумщини у них за правоохоронця? Та ніякого, бо не знає навіть того, що в гірський струмок іноді неможливо руку чи ногу занурити, не те щоби всім тілом плескатися. Сіпали немолодих лікарів-переселенців, дивну парочку з дивними іменами Янка й Бен: і ви, добродії, думаєте, що в потічку можна лежати-мліти, наче у ванні? Самодостатня, мов льодяна вершина, білолиця Янка не зважала. Дивилась у вічі метушливому розгубленому Бенюві, наче питала: тобі все це нічого не нагадує, Бенедиктусе? Бен совався, поправляв окуляри на носі.

— Ну, нема, то й нема. Пропоную повертатися, — видушив напружено.

І перший — геть. Решта й собі за ним. Розбурхані, знервовані.

Та на тому пригода лише починалася. Не здолали й півсотні кроків, як побачили на невеличкій затіненій галявині наге жіноче тіло.

— Он вона! Бачите? Я не брехав! Не брехав!

Нікола захрип від хвилювання, тупцював на одному місці, не наважувався підійти ближче. Напружено спостерігав, як поліцейський Журба нахилився до дівчини — недвижно лежала у квітах-травах, — обдивився уважно, спробував промацати пульс на зап'ястку, помітив на шиї чорну рану, наче гострим кігтем продряпану.

— Холодна, — мовив урешті. — В смислі, оскільки присутнє трупне задубіння, смерть настала більш як три години тому.

— А як вона мертва... з потічка до галявини дісталася? — перелякався Нікола.

— І справді, — мовив ошелешений Іон Дойчу.

Журба напружився, дістав табельний пістолет, роззирнувся навкруги.

— З'ясуємо, — пообіцяв загрозливо-голосно, наказав цивільним повертатися до міста і роти на замок. — Щоб нікому ані слова.

Місто гуло.

За годину після виявлення тіла таємничої юнки начальник міського управління національної поліції Павло Поко-тило довів інформацію про надзвичайну подію до відома міського голови Чарина Петра Хитрука. І хоч обидвоє усвідомлювали, наскільки важливо під час війни зберігати в місті хоча б відносний спокій, приховати новину від містян не зуміли б, бо в похіді до місця злочину взяли участь не лише копії й лікарі, а й емоційна творча богема з фольклорного колективу Іона Дойчу, а саме: скрипка в особі самого Іона, а також баян, контрабас і бубен. Саме бубен з контрабасом, повернувшись до міста, засіли в барі гонорової пані Лесі й за пивом хвилин з десять горювали вта-

емничено й узагальнено, чим викликали неабиякий інтерес решти відвідувачів, тож вигедзувалися недовго.

Ще до вечірньої служби Чарини накрили жах і невтримна цікавість. Про все забули — про війну, про власні справи. Не звернули уваги на нового, геть непростого переселенця — поставного міцного чоловіка у світлому лляному костюмі, капелюсі в тон і сонцезахисних окулярах, як в Оззі Осборна: на антрацитовому раритетному «ягуарі», ще тому, класичному зі стрімким хижим звіром на капоті, пригальмував біля відреставрованого середньовічного замку на околиці Чарина, і місцева ріелторка Іванка, яка очікувала на нього на порозі, зразу ж повела чоловіка всередину на оглядини елітної нерухомості.

Хіба до цього? Чаринці скупчувалися в середмісті — біля храму, новозбудованої мерії, ратуші, яку тут, на відміну від інших міст Західної України, віддали музею, бібліотеці, архіву й творчим колективам, біля пам'ятника середньовічному лицареві в заіржавілих латах, у кав'ярнях, барі пані Лесі. Косували в бік зловісної гори Чари, перешіптувалися:

— Молоденька, геть дитина. У потічку... Люди прибігли, а її нема. Мертва юнка з води підвелася й пішла. Як зомбі. І нащо нам такі жахи? Щоб ми забули спати? А то ми спимо.

— Завтра втихомиряться, — припустив начальник поліції Покотило.

Мав аргументи. Вранці тіло з моргу переправлять у район для судмедекспертизи, і можна буде спокійно запевняти чаринців, що мертва дівчина, певно, туристка, яка заблукала, що її смерть, найімовірніше, логічний наслідок незнання про заходи безпеки в горах. А щодо лякаючого переміщення мертвого тіла з точки А в точку Б, що особливо розбурхало місто, то тре з сином Іона Дойчу поспілкуватися, пояснити, як має викладати цікавим первісну версію надзвичайної події: мовляв, привиділося зі страху. На Купала з людьми й не таке траплялося.

Мер вислухав шефа поліції уважно.

— Хіба Купала?

— Я за календарями не слідкую, Петре, — відповів той. — Мені — як найкоротша ніч, так і Купала. Цього дві тисячі двадцять четвертого року найкоротша ніч була з учора, двадцятого червня, на сьогодні, двадцять перше. — Замовк, додав: — Мені хлопця *пресонутти* чи є кращі ідеї?

— Тобі би все *пресувати*. — Мер гукнув заступницю з гуманітарних питань Емілію Мельник, бо несподівана мертва дівчина, на його думку, цілком підходила під категорію «гуманітарні питання».

— Малий Дойчу з твоєю молодшою сестрою в одному класі? — спитав.

— Нікола? За однією партою з Мартою.

— Голубляться чи скубуться?

— Вони ж діти! Дружать.

— Значить, і твоє слово йому — не порожній звук, Еміліє. Вже зараз поговори з хлопцем, поясни йому: спокій у місті важливіший за його фантазії.

— Тобто...

— Тобто не було ніяких переміщень мертвого тіла. Примарилося малому. Завдання зрозуміле?

Емілія всміхнулася, і, чорти забирай, мер ніяк не міг розшифрувати оті її задиркуваті гордовиті посмішки. Чи зневажає його, чи констатує, що їй будь-яке діло під силу? Вийшла — аж, здалося, повітря в кабінеті затремтіло, захвилювалося.

— Ух яка... — тільки й пробурмотів Покотило.

— Забудь, Павле! Емілія моя! — сказав мер.

— Коханка?

— Буде.

— Галя тебе придушить.

— Галя в Парижі круасани маслом мастить. А мені що? Дрочити?

— Емілія скорше вмере, ніж тобі за коханку стане.

— Є й інші варіанти.

Покотило зиркнув на мера здивовано.

— А ти перестав шифруватися, Петре.

— А ти, дідько, не змінився, Покотило. Одна служба в голові?

Про таку, як Емілія, мріяв кожен чоловік у Чарині. А хто не мріяв, той об'єктивно визнавав не лише чарівність дівчини — темні хвилі густого волосся, пекучі чорні очі на білому личку, пухкі звабливі уста, — а й неабиякі розум й амбітність, які не переросли в стервозність, за що Емілію поважали навіть чаринські жінки.

— Де тільки сили бере?! — дивувалися, відмічаючи гордовитість дівчини, яка ніде, ні перед ким і ніколи не втрачала власної гідності, наче немає на світі нічого важливішого.

Емілія проживала історію, типову для багатьох закарпатців. Їй виповнилося дванадцять, коли батьки залишили доньок — Емілію та її молодшу сестру, чотирирічну Марту, — на стару бабцю Василину, гайнули до Італії гроші на дім заробляти, бо який чаринець не мріє дім побудувати? За п'ять років Емілія вступила на спеціальність «економіка» до Києво-Могилянської академії, з хвилюванням чекала на повернення батьків, бо новий дім на два поверхи чекав входин, бабця геть охляла й лякала дівчат дивними одкровеннями, а Емілія вже склала валізу і днями мала від'їжджати до столиці, сподіваючись, що батьки замінять її в догляді за старенькою й дев'ятирічною Мартою. Мама з татом приїхали на три дні, за які переформили новий дім на доньок, додали кілька тисяч євро й пояснили, що більше не повернуться, бо в них в Італії бізнес, церква, до якої звикли, перспективи й чудове чисте море, на яке дівчата можуть приїжджати до них, коли заманеться. А більшого не треба від батьків вимагати,

хіба мало для дітей зробили? Емілія у відповідь — ані пари з вуст. На старому, як білий світ, джипі мовчки довезла батьків до залізничного вокзалу у Франківську, на зворотному шляху повернула в гори, заїхала в глухе високогір'я, вийшла з автівки й там горлала відчайдушно й гірко, аж поки геть не виснажилися.

— Як тепер буде? — питала Марта бабцю Василину.

— Все добре буде, — заспокоювала стара малу. Обіймала, забубоніла незрозуміле: — Не гнівайся на батьків. Певно, знають, яка ваша доля. Під ту долю й вистеляють вам шлях.

А якось простіше, зрозуміліше хіба не можна?

— Емі! Як тепер буде?! — ледь не ревла мала. Припала до старшої сестри, серце бухкає.

— Пів року з бабцею вдвох подужаєш? — спитала Емілія. Пояснювала Марті спокійно, зважено, наче не вона в горах відчай із себе вичавлювала. — Зараз не зможу перевестися в інший виш на заочне. Запізно. Маю відучитися семестр, скласти іспити. Після того виберу інший, переведуся й повернуся додому.

— Назавжди?

Емілія всміхнулася, наче огорнула теплою хвилиною. І як їй вдавалося однією лиш посмішкою висловити будь-які свої почуття?..

— А як ми з бабцею без тебе цілих пів року? — засумнівалася мала.

— Макс допоможе.

Про надзвичайний зв'язок змалечку Емілії Мельник і Максиміліана Ганіва в Чарині складали легенди, які переросли в плітки, коли діти підросли, потім поповзли чутками про неодмінне кохання між цими двома і врешті перетворилися на константу про те, що Макс і Емі — одне ціле, тож поодиначі їх годі й уявити.

Макс не підвів. Взяв академ у юридичному, опікувався Мартою й бабцею, поки Емілія не повернулася до Чарина.